

*Εισήγησις τοῦ κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΕΛΛΑ,
πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*

Ἐὰν ἡ 25^η Μαρτίου τοῦ 1821 σημαίνει τὴν ἑναρξιν τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἡ 28^η Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ἀποτελεῖ τὴν ἀφειτηρίαν τοῦ ἀγῶνος πρὸς διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας. Ἀμφότεραι αἱ χρονολογίαι αὗται κέκτληται ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Ἑθνους μας τὴν αὐτὴν περίπου κεφαλαιώδη σημασίαν καὶ ἀμφοτέρους τοὺς ἀγῶνας συνδέει ὅχι μόνον τὸ κοινὸν ἰδανικὸν τῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου οὗτοι διεξήχθησαν, ὅχι μόνον οἱ καπνοὶ καὶ τὰ ἐρείπια καὶ τὰ αἵματα, δι' ὧν ἐβάδισεν ἡ Ἑλλάς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ἀγῶνας τὴν ὤμην βίαν καὶ τὴν ὑλικὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν εἰς μέγαν βαθμὸν διέθετον οἱ ἐχθροί, ἐνίκησεν ἡ εὐψυχία καὶ ἡ δύναμις τοῦ πνεύματος, τὴν ὁποίαν διέθετεν ἡ Ἑλλάς, καταλλήλως προπαρασκευασθεῖσα. Ἐὰν δὲν προηγεῖτο ἀμφοτέρων τῶν ἀγῶνων ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας μας καὶ ἡ δι' αὐτῆς ψυχικὴ προπαρασκευὴ τοῦ λαοῦ, δὲν θὰ εἴχομεν τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἀπέδωκαν οἱ ἀγῶνες οὗτοι. Εἰς τοὺς ἀγῶνας παρὰ τὰς τυχόν διακυμάνσεις ὑπερισχύουν τελικῶς οἱ μεγάλοι κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ οἱ ἰσχυροὶ κατὰ τὸ πνεῦμα ἄνθρωποι.

Ἀκριβῶς τὴν νίκην ταύτην τῆς ὥραίας ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος ἑορτάζομεν σήμερον. Εἰς τοιοῦτον δὲ Πανελλήνιον ἑορτασμὸν δικαίως κατὰ κύριον λόγον μετέχει καὶ τὸ Ἀνώτατον τῆς χώρας μας πνευματικὸν Ἰδρυμα, τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου.

Κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμὴν ὁ νοῦς μας στρέφεται εὐγνώμων πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς μας νεκροὺς τοῦ 1940 καὶ ἐξῆς καὶ πρὸς πάντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς περιλάμπρου ἐκείνης ἐποχῆς, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ δόξαν καὶ κλέος.

Ἐντολῇ τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κ. Ν. Τωμαδάκης θὰ εἴπῃ τὸν προσήκοντα λόγον, ἔχων ὡς θέμα: « Ἡ 28^η Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ἐν σχέσει πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀνθησιν τῆς Ἡπείρου πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ».

Πρὶν ἢ ὅμως δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Καθηγητὴν παρακαλῶ, ὅπως ἐγερθῶμεν τῶν θέσεών μας καὶ τηρήσωμεν ἑνὸς λεπτοῦ σιγὴν εἰς μνήμην τῶν νεκρῶν τοῦ 1940.